

De taal van de echte man

Steeds vaker duikt de ‘oerman’ op, bijvoorbeeld in tv-reclames en programma’s van mannenzender RTL7. Wat voor taal gebruiken zulke echte mannen?

FRANK JANSEN

(DRIE ZONEN, TWEE KLEINZONEN)

Een echte man is een oerman, althans dat wil hij tot op zekere hoogte zijn. Voor wie zich niets bij een oerman kan voorstellen, zijn twee reclamefilmpjes voldoende. Het ene is al wat ouder. Je ziet mannen lusteloos bezig met hun suffe werk. Dan krijgen ze de geest, ze scheuren zich de hemden van het lijf en rennen ongearticuleerde kreten slakend het bos in – en er weer uit als ze een café ontdekken met het uithangbord van een biermerk. Het tweede filmpje, van een doe-het-zelf-keten, is van niet zo lang geleden. Je ziet een jongbejaarde mollige man spitten in zijn tuintje. Dan wordt getoond hoe hij zich daarbij voelt: de man stort zich bevrijd van zijn kleren van een berg in de woeste natuur, rolt vol overgave langs allerhande gevaren, ontketent lawines van takken, stammen en zelfs spijkers, om dolgelukkig tot stilstand te komen in een modderpoel – wat zijn tuintje blijkt te zijn. De tekst ernaast: “Je leeft. Weet je nog?”

Het is de bedoeling dat mannen dit oergevoel herkennen. Waar het verlangen vandaan komt, is al vaker beschreven. De man van nu heeft het niet gemakkelijk. Hij schiet tekort op de gebieden des levens die steeds belangrijker geacht worden: opvoeding, planning, afstemming, overleg, inlevingsvermogen. En waar hij wél goed in is, daar is steeds minder behoefte aan: zijn kracht gebruiken, improviseren, doorzetten en zijn gezin beschermen. Op het werk wordt de man overvleugeld door beter opgeleide vrouwen en thuis wordt zijn takenpakket ingeperkt door zijn vrouw. Genoeg leed om te compenseren met nostalgische gevoelens.

Oerkreet

Maar over de oorzaken gaat dit stukje niet. Het oergevoel van de echte man heeft ook gevolgen voor onze taal. In de eerste plaats de taal van de oerman zelf. De reclamefilmpjes komen op een belangrijk punt overeen: er wordt geen woord in gesproken. De dikke bloterik geniet woordloos en de woestelingen in het eerste filmpje schreeuwen alleen “OWAARGH!” Met deze oerkreet hebben we meteen het grootste cliché van het oergedoe te pakken. Als presentatrice (en alfavrouwtje) Sofie van den Enk ter gelegenheid van een realityshow haar jeep zonder schade door een oerbos heeft gemanoeuvreerd, slaakt ze zo’n kreet en voegt eraan toe: “Ik heb testosteron. Als ik een man was, had ik nu een stijve p.” *Owaargh* is natuurlijk ook een prima oerkreet: hij is betekenisloos, en bestaat uit klanken die zich stuk voor stuk makkelijk laten verlengen, terwijl de